

I/50

50651-50

3 156

Informační zpráva o průběhu
soustředění řím. kat. řádů a kongregací.

Podle rozhodnutí bylo dne 13. dubna 1950 o 23.00 hod. / Na Slovensku ve 24.00 hod. / přikročeno k soustředění všech řeholníků těchto řím. kat. řádů:

- 1./ Řád Tovaryšstva Ježíšova / Jezuité /,
- 2./ " františkánský,
- 3./ " Premonstrátů,
- 4./ " německých rytířů,
- 5./ kongregace Redemptoristů,
- 6./ " sv. Františka Salezského / Saleziáni /,
- 7./ " bratří Těšitelů z Gethseman / Těšitelé /.

Na Slovensku byly k těmto jmenovaným řádům ještě zahrnuty:

- 8./ Řád Dominikánů,
- 9./ " Minoritů,
- 10./ " Milosrdných bratří a
- 11./ Řehole Božího slova.
- 12./ Řád Baziliánů / řechťí katolíci /.

Celkem šlo v Čechách a na Moravě o 76 klášterních objektů, na Slovensku o 59 objektů, které v Čechách a na Moravě obývalo podle našeho předběžného odhadu něco přes 900 mnichů, na Slovensku asi 580 řeholníků.

Těchto zhruba 1.500 mnichů je v Čechách a na Moravě soustředěno do pěti t.zv. "centralizačních středisek" v určených klášteřích, na Slovensku jsou tato střediska čtyři. Kromě toho pro nejreaktější řeholníky jsou zřízena dvě internační střediska s přísnějším řádem.

/ Všechna tato střediska jsou v určených klášteřích /.

Uhrnem bylo v celé ČSR v této etapě uprázdnáno 125 klášterů / řeholních domů /

159

Centralisační střediska jsou zřízena v těchto klášteřích:

- 1./ Bohosudov, okr. Teplice - bývalý jezuitský klášter, soustředění jsou tam Jezuité a němečtí rytíři.
- 2./ Hejnice, okr. Frydlant - bývalý františkánský klášter, soustředění Františkáni.
- 3./ Broumov, okr. týž, bývalý benediktinský klášter / prázdný / - soustředění Těšitelé a Premonstráti.
- 4./ Králíky, okr. Žamberk - bývalý klášter Redemptoristů - soustředění Redemptoristé.
- 5./ Osek, okr. Duchcov, bývalý saleziánský / před tím cisterciánský / klášter - soustředění Saleziáni.
- 6./ Šaštín, okr. Senica, bývalý saleziánský klášter - soustředění Saleziáni.
- 7./ Podolinec, okr. Stará Lubovňa - bývalý klášter Redemptoristů soustředění; Redemptoristé, Dominikáni, Těšitelé, Milosrdní, Minorité a Baziliáni.
- 8./ Jasov, okr. Moldava n. Bodvou, bývalý premonstrátský klášter - soustředění Premonstráti a Jezuité.
- 9./ Sv. Benedikt, okr. Nová Baňa, bývalý saleziánský klášter - soustředění Františkáni.

Internální střediska jsou založena:

- 1./ Želiv, okr. Humpolec, býv. klášter Premonstrátů a
- 2./ Pezinok, okr. Bratislava, bývalý objekt Kapucínů.

Celá akce byla provedena podle předem připraveného plánu a nedošlo k žádným větším závadám, které by porušily veřejný klid a pořádek.

Akce byla provedena ve spolupráci orgánů Stb a NB s činiteli SÚC. Postup byl tento:

V určenou hodinu se dostavili bezpečnostní a úřední orgány do kláštera a vyzvali představeného kláštera / nebo jeho zástupce /, aby svolal všechny řeholníky do jedné / místnosti a tam jim /podle předběžné dohody / buď zástupce Stb nebo SÚC oznámil, že všichni příslušníci řádu budou soustředěni v jednom klášteře. Na to byl vysloven zákaz vycházky a řeholníci byli vyzváni k urych

lenému sbalení svých svršků a vybavení jich jmenovkami. Pak byla zavazadla soustředěna v jedné místnosti a majitelům budou vydána po přezkoušení obsahu. Potom byli řeholníci shromážděni znovu v jedné místnosti, podrobeni tělesné prohlídce, presence zkontrolována podle jmenného seznamu, načež nastoupili do připraveného autobusu a byli odvezeni do centralisačního, event. internačního střediska.

Po odjezdu byla provedena přítomnými úředními orgány důkladná domovní prohlídka každého objektu, který pak zůstal střežen. V centralisačních a internačních střediscích byly ustaveny dvoučlenné oddíly Stb a třicetičlenná strážní hlídka SNB. Kromě toho tam působí zmocněnec SÚC a hospodářský správce jemu podléhající.

Veškerá hlášení téměř shodně uvádějí, že příslušníci řeholí skoro vesměs akci přijali s určitou lhostejností, až apatií a většinou byli na ni připraveni. Bylo však pozorovat, že zásah očekávali až později.

U Jezuitů od sv. Ignáce v Praze bylo zjištěno, že zřejmě očekávali nějaký zásah, protože byli velmi brzo připraveni k odjezdu a všichni byli vybaveni úplně novými vojenskými jídelními miskami.

LEPAŘÍK, představený saleziánského kláštera v Trmicích / kraj Ústí n.L. / se z počátku choval provokativně a nakonec se počal válet po zemi, takže musel být spoután a násilím odveden. Bude umístěn v internačním táboře.

V klášteřích na Svaté Hoře / Redemptoristi / a v Zámukách / Františkáni /, obojí kraj Praha, musela být vylomena klášterní vrata, protože řeholníci odmítli otevřít. Další průběh akce byl hladký. Do saleziánského kláštera v Kobylisích bylo nutno z téhož důvodu vniknout oknem, další průběh rovněž hladký.

Ve Vinoři u Prahy byl u Saleziánů nalezen cyklostyl a závadný materiál, kromě toho osazenstvo oddalovalo otevření dveří a pájilo kompromitující listiny.

V saleziánském klášteře v Oseku / kraj Ústí / byla nalezena řeholnice, která měla u sebe závadné pastýřské listy. Byla zatčena.

U čtyřech Františkánů v Turnově bylo nalezeno 10 kg stříbrných mincí.

V salvatoriánském klášteře ve Vranově u Brna / většinou obsazeném Redemptoristy / bylo nalezeno v kufrech a krabicích asi 300.000 Kčs většinou v drobných mincích a částečně v bankovkách. V Jezuitském klášteře v Děčíně jsme zjistili, že představený kláštera ukryl u různých osob mimo klášter asi 250.000 Kčs. Věc dále šetříme. - Úhrnná částka peněz, zabavená v jednotlivých klášteřích činí až dosud na 8,000.000 Kčs.

Po odvezení osazenstva saleziánského objektu v Hodouňovicích / okr. Místek / se k ubikaci dostavilo asi 100 žen, které chtěly rozebrat zařízení dřevěné budovy. Po domluvě se ženy bez incidentu rozešly.

Dne 14.4.1950 kolem 16.30 hod. přiblížily se k obci Podolinec skupiny obyvatelstva z okolních obcí a nepozorovaně se dostaly bočními ulicemi do blízkosti kláštera, v němž je centralisační středisko, kde se sformovaly do dvou částí a začaly postupovat na hlavní a postranní brány. Obě skupiny čítaly asi po 160-170 osobách, při čemž ještě dalších 100 osob zůstalo připraveno jako záloha. Na rozdíl od shluknutí v jiných místech převládali muži a mladíci. Obě skupiny vedli dva muži středního věku, přímo do hlavního vchodu kláštera, kde stráž SNB měla kontrolovat všechny osoby, které vcházely dovnitř. Shluknutí proběhlo velmi rychle, takže příslušník SNB byl přitlačen ke zdi a byl mu znemožněn jakýkoliv zásah a davu se podařilo proniknout až na nádvoří kláštera, kde stál další člen SNB a několik členů závodní milice. Když se dav přiblížil ke vchodu do kláštera, vyzval příslušník SNB dav, aby se zastavil. Totéž provedl ihned krajský instruktor KSS BAŤKO, spolu s krajským referentem výživy a poslancem JARABINSKÝM. Obavatelstvo ani této výzvy neuposlechlo a byla možnost jeho lehkého vniknutí do objektu budovy. Sroční byli ozbrojeni kůly, holemi a kamením a další jednotlivci vytrhávali v parku na nádvoří kolíky od stromů a nepřetržitě se ozývaly výkřiky jako " Osvobodíme naše faráře " a pod. Za takto vytvořené situace nezbylo než vystřelit na poplach. V kritické chvíli přišla na pomoc četa vojáků, která zaujala obranné postavení a začala postupovat s nasazenými

bodáky proti davu. Ten se dal na útěk a za úplného rozeznání byl pronásledován. Bylo zajištěno několik osob a po několika dalších výstřelech byl dav úplně rozprášen. Celé střetnutí trvalo asi 35 minut. Po skončení této události byl nalezen v poli neznámý muž, těžce zraněný. Byl ihned dopraven do nemocnice v Kežmaroku, kde bylo dodatečně zjištěno, že jde o Štefana SOLETA, rolníka z obce Laskov, okr. Stará Ľubovňa. Jmenovaný byl střelen do břicha a utrpěl poranění střev a ledviny. Podle dalšího vyšetření jde o prokazatelně jednoho z hlavních iniciátorů srocení. Jeho zranění je těžké, ale nikoliv životu nebezpečné.

Na místo střetnutí byli okamžitě vysláni dva kontrolní orgány, kteří přeshetřují okolnosti a průběh demonstrace. Vyšetřování nebylo dosud skončeno.

Dále dne 14.4.1950 kolem 22.00 hod. bylo přerušeno telefonní spojení a zastavena silniční doprava mezi Levočou a Spišskou Novou Vsí. Podle neprověřené zprávy mladíci z obce Hemešany nebo Kolčava, okr. Levoča, podřezali v uvedeném čase strom při cestě, který pádem přetl telefontní dráty a zatarasil cestu. Příslušná opatření byla ihned provedena, telefonní vedení bylo opraveno, strom odstraněn a po pachatelích zahájeno pátrání.

V košickém kraji proběhla akce klidně, až na několik shluknutí menšího rázu v obci Strážě, kde se shluknutí zúčastnily mladé ženy, děvčata a školní mládež. Shluknutí bylo bez závad likvidováno.

Při provádění soupisu zařízení v klášteře ve Spišském Podhradí dozvěděl se obyvatelstvo o akci až po 05.30 hod. ráno a v dopoledních hodinách došlo k shluknutí před klášterem. Nálada obyvatelstva je silně zaměřena proti akci a bylo zjištěno, že se připravuje nové shluknutí ve večerních hodinách 15.4.1950. V důsledku toho byla provedena příslušná opatření, ale k závadám nedošlo.

V Popradě ve večerních hodinách 14.4.1950 hodil neznámý muž do okna okresního sekretariátu KSS kámen. Po pachateli bylo zahájeno pátrání.

Během dne 16.4.1950 nedošly ze Slovenska žádné zprávy o porušení veřejného klidu a pořádku.

Kromě toho na několika místech v krajích Košice, Žilina a Nitra došlo k menším srocen-ím, které však měly jen místní ráz. Větší výtržnost byla pouze ve Spišském Štvrtku, okr. Levoča, kde byly použity slizotvorné svíčky, na-čež se dáv rozptýlil. Ve všech případech - až na Podolínece - byla při shluknutích vždy naprostá většina žen.

Pokud bylo možno zjistit ohlas veřejného mínění, bylo patrné, že dělnictvo s ní plně souhlasí, kdežto věřící část občanstva a měšťácké vrstvy ji přejímají s nelibostí. Toto zjišťování bylo však prováděno zatím jen zkusmo a v řadě míst obyvatelstvo není ještě o existenci akce uvědomeno. Zjistili jsme však náznaky, že vzrůstá šeptaná propaganda okolo vyprázdňených klášterů i centralizačních středisek.

Akce se celkem účastnilo v Čechách a na Moravě 270 orgánů Stb a 946 příslušníků SNB. Použito bylo 71 autobusů a 129 osobních vozů.

Zprávy o materiálních potřebách ze Slovenska dosud nedošly. Od 15.4.1950 provádíme podrobnou kontrolu všech bezpečnostních opatření v jednotlivých střediscích. Konečná vyčerpávající zpráva o celé akci bude zpracována během tohoto týdne.

V Praze dne 17. dubna 1950.